

Etikarbetsgruppen inom Svenska neonatalföreningen

Bakgrund

Med målsättningen att konsensus, gemensamma riktlinjer och vårdprogram inom svensk neonatalvård ska uppnås, instiftade Svenska neonatalföreningen under 2014 ett flertal arbetsgrupper.

Grupperna ska ha representation från hela landet och med en blandning av universitetssjukhus och länsjukhus.

Beslut och förslag på rutiner, åtgärder och handlingsprogram ska presenteras för styrelsen och medlemmarna innan det blir fastställda rekommendationer.

Arbetsgruppen för Etiska frågor har nedanstående sammansättning:

Katarina Strand Brodd, Sörmland (Katarina.strand-brodd@kbh.uu.se) (ordf och sammankallande)

Stellan Håkansson, Umeå (stellan.hakansson@vll.se)

Elisabeth Olhager, Lund (elisabeth.olhager@skane.se)

Marco Bartocci, Stockholm (marco.bartocci@ki.se)

Ann Edner, Uppsala (ann.edner@kbh.uu.se)

Karin Lagerlöf, Linköping (karin.lagerlof@regionostergotland.se)

Leif Inganäs, region VG (leif.inganas@vgregion.se, leif.inganas@gmail.com)

Arbetsätt

Möten med dagordning, fördelning av arbetsuppgifter och dokumentation.

Två möten/termin varav hälften blir telefonmöten.

Målsättning för Etikgruppens arbete

Att arbeta för ett ökat samarbete inom neonatalvården i Sverige

Att successivt skapa ett referensbibliotek avseende etiska frågeställningar (se www.neoforeningen.se)

Fungera som diskussionspartners för kliniskt verksamma neonatologer i Sverige.

Att formulera praktiska riktlinjer avseende etiska frågeställningar som hanteras inom neonatalvården med grundtesen att

- Varje barn har rätt till handläggning baserad på en individualiserad, väl underbyggd bedömning
- Varje levande barn har rätt till vård och hjälp till fortsatt liv med optimal hälsa
- Nyfödda barn har, liksom andra personer med stort vårdbehov och nedsatt autonomi, hög prioritet

Riktlinjerna har formulerats med utgångspunkt från:

FN:s Barnkonvention (1989)

- **Artikel 3: Barnets bästa**
Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.
- **Artikel 6: Rätt till liv och utveckling**
  1. Konventionsstaterna erkänner att varje barn har en inneboende rätt till livet.
  2. Konventionsstaterna skall till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.
- **Artikel 24: Hälsa och sjukvård**
Konventionsstaterna erkänner barnets rätt att åtnjuta bästa uppnåeliga hälsa och rätt till sjukvård och rehabilitering. Konventionsstaterna skall sträva efter att säkerställa att inget barn är berövat sin rätt att ha tillgång till sådan hälso- och sjukvård.

Svensk lagstiftning (Folkbokföringslagen, Medborgarrättslagen, Föräldrabalken, Brottsbalken (allmänna nödregeln)

De etiska grundprinciperna inom vården som beslutats av Sveriges riksdag

- Människovärdesprincipen innebär att alla människor är lika mycket värda och har rätt till vård oavsett ålder, kön, utbildning, social eller ekonomisk ställning.
- Behovs- och solidaritetsprincipen innebär att de som har de svåraste sjukdomarna ska få vård först. Vårdpersonalen ska särskilt tänka på de svagaste patienterna, till exempel de som inte kan tala för sig och som inte känner till sina rättigheter.
- Kostnadseffektivitetsprincipen innebär att det ska finnas en rimlig relation mellan kostnader och effekt av behandlingen. Om till exempel två olika behandlingar ger samma effekt så bör den som kostar mindre väljas. (Enligt riksdagens beslut är de tre principerna rangordnade så att människovärdesprincipen går före behovs- och solidaritetsprincipen, som i sin tur går före kostnadseffektivitetsprincipen).

Läkarförbundets etiska regler (2009) särskilt punkt 1, 4 och 7 nedan.

- Läkaren ska i sin gärning ha patientens hälsa som det främsta målet och om möjligt bota, ofta lindra, alltid trösta, följande människokärlekens och hederns bud.
- Läkaren ska handla i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, ständigt söka vidga de egna kunskaperna samt efter bästa förmåga och med omdöme bidra såväl till den vetenskapliga utvecklingen som allmänhetens kännedom om denna. Efter förmåga ska läkaren alltid ställa sin kunskap till förfogande.
- Läkaren ska aldrig frångå principen om människors lika värde och aldrig utsätta en patient för diskriminerande behandling eller bemötande.

Socialstyrelsens vägledning avseende extremt prematurfödda barn.

Stockholm 2015-12-11

Etikgruppen inom svensk neonatalförening